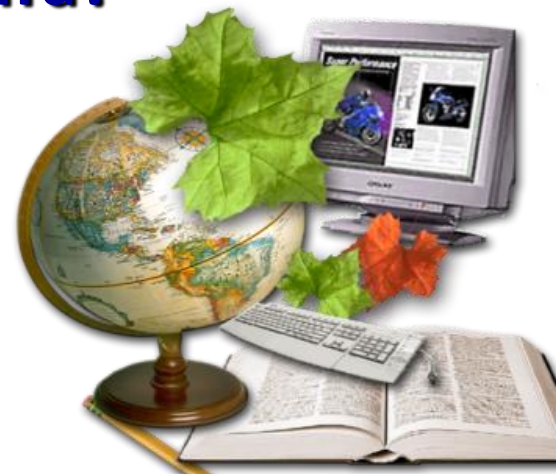

Інформація щодо підготовки до турніру з географії.

**Учитель географії ЗОШ № 67
міста Маріуполь
Кочин Ніна Олексіївна.**

Турніри

2015, 2016, 2018, 2019 –
Всеукраїнський етап

Керівники
Кочин Н.О., Комісарова і.М.

Момент гри Всеукраїнського турніру з географії. Полеміка між командами.

Головним завданням географічних інтелектуальних змагань – є підвищення рівня географічної культури сучасної молоді, що неодмінно позитивно позначиться на загальному культурному рівні населення нашої країни.

Поради щодо організації конкурсних змагань з географії базуються на дотриманні вимог Положення про всеукраїнські учнівські турніри.

<https://imzo.gov.ua/zahodi/turniri/uchnivski/normativna-baza-uchnivskih-turniriv/>

Завдання XVI Всеукраїнського турніру юних географів 2020/2021 н.р.

(20 питань)

<https://imzo.gov.ua/zahodi/turniri/uchnivski/zavdannya/>

Завдання XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТУРНИРУ ЮНИХ ГЕОГРАФІВ (міський етап = 10 питань)

1. Відомому природознавцю В. В. Докучаєву (1846 – 1903) належить вислів: «Людина зональна в усіх сферах свого життя». Як ви вважаєте, чи актуальна ця теза в сучасних природних, економічних та політичних реаліях світу?
2. Серйозним викликом для міжнародного туризму у 2020 р. стала пандемія COVID-19, що охопила увесь світ. За оцінками експертів, світовий туристичний потік до кінця року скоротиться щонайменше удвічі. Які негативні наслідки матиме пандемія коронавірусної інфекції для міжнародного туризму? Як може змінитися географія подорожей? Чи можливо реанімувати туристичну діяльність в Україні та світі до попереднього рівня? Запропонуйте антикризові сценарії розвитку туризму в посткоронавірусний період.
3. Упродовж останніх років в Україні дедалі поглиблюється проблема маловоддя. Підвищення зимової та літньої температури повітря призводить до скорочення обсягів повеней, істотного зменшення стоку річок (аж до повного їх пересихання) під час літньої межени. Оцініть наслідки маловоддя в країні для екологічного стану річок. Які заходи подолання «водної кризи», на вашу думку, можна запропонувати?
4. КНР – країна, що за 70 років свого існування від 1 жовтня 1949 р., пройшла шлях від однієї з найбідніших країн світу до нового центру світової економіки. Розкрийте секрет успішності економічних реформ Китаю та спрогнозуйте нову якість стратегії розвитку країни на найближчі 20 років.
5. Як відомо, Азовське море ще називають «молюсковим морем світу», оскільки більшість азовських пляжів сформовані черепашками відмерлих молюсків, а азовські коси також більш ніж наполовину складаються з відкладів черепашок. До того ж на морському дні є велика кількість «молюскових банок». Такі особливості пояснюються високою продуктивністю молюскових біоценозів на морському дні. Тож які географічні фактори (процеси) впливають на високу молюскову продуктивність Азовського моря? Як на це впливає прилеглий суходіл та річки басейну Азовського моря?
6. Чому Мертве море називають величезним опадоміром та кліматичним самописцем Близького Сходу? Чи є такі аналоги в інших частинах світу та в Україні?

ПИТАННЯ XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТУРНИРУ ЮНИХ ГЕОГРАФІВ (міський етап)

7. Альтернативну енергію вітру людство використовує здавна. Сучасна вітрова енергетична установка базується на перетворенні кінетичної енергії рухомих повітряних мас в електричну енергію. Кілька десятків вітрогенераторів, об'єднаних в одну мережу, утворюють вітрову електростанцію. Це один з найдешевших видів альтернативної енергетики. Визнаючи переваги цього типу електростанцій, в окремих країнах Європи кількість вітрових установок не збільшують, а зменшують. Чим це можна пояснити – відмовою від вітрової енергетики чи тими проблемами, які з нею пов'язані?
8. У світі значно менше федеративних країн, ніж унітарних. У чому причина такої диспропорції? Які переваги і недоліки обох типів державного устрою? Чи можна виявити певні закономірності між державним устроєм країни та рівнем її економічного розвитку? Які унітарні держави, на вашу думку, можуть стати федеративними в недалекому майбутньому?
9. На сторінках щотижневика New Scientist неодноразово оприлюднювалися дані щодо обміління та зникнення озер у світі. А в українських ЗМІ вже давно б'ють на сполох – катастрофічно почало міліти найглибше озеро України – Світязь. За даними спостережень, води озера відійшли від своїх берегів на відстань подекуди до 90 м. Які можливі причини цього явища – результат локального прояву глобального потепління чи традиційної водогосподарської недбалості? Яких заходів варто вжити, щоб Світязь не спіткала доля Аралу?
10. Можливість навігації у Північному Льодовитому океані впродовж століть приваблювала мандрівників і дослідників. Заради відкриття нових північних маршрутів загинула не одна експедиція. Які вигоди мають держави, що нині контролюють Північний морський шлях і Північно-Західний прохід? Як глобальне потепління відкрило людству нові торговельні шляхи сполучення?

Звичайно, участь у турнірах, особливо всеукраїнських, незабутня подія для учнів. Навички та вміння, набуті під час гри, стануть в пригоді не тільки у шкільні та студентські роки. У процесі турнірної роботи багато чому навчається і вчитель.

Перш за все, слід пам'ятати, що робота може бути результативною тільки за умови співпраці вчителя та учнів.

До турніру готується команда і вчитель у ній – теж член команди, який повинен прислухатися до думок, пропозицій і бажань інших. **Головне, мабуть, зацікавитися самому, і тоді за учителем підуть учні.**

Підготовка до турніру вимагає високого рівня взаємодії, коли відбувається взаємоіндукція "вчитель-учень" у психологічно комфортному середовищі.

Теоретична основа

- Турнір – це перш за все високий рівень спілкування, причому команди спілкуються не лише між собою, а й із журі.

Діти бачать перспективу особистісного розвитку, в них формуються своєрідні ідеали, поглиблюється потреба у науковому пізнанні і дослідництві.

А це і є метою учительської праці – внутрішня мотивація учня до навчання, його потреба у саморозвитку і самовдосконаленні.

- Отож, участь у турнірах дає вагомі результати. В процесі активної співпраці над складними турнірними завданнями відбувається зростання як учнів, так і вчителя.

Бачення мотивів та результатів такої співпраці відображено у наступній схемі.

Мотиваційні поля вчителя та учнів перекриваються, що забезпечує ефективну взаємодію творчих особистостей.

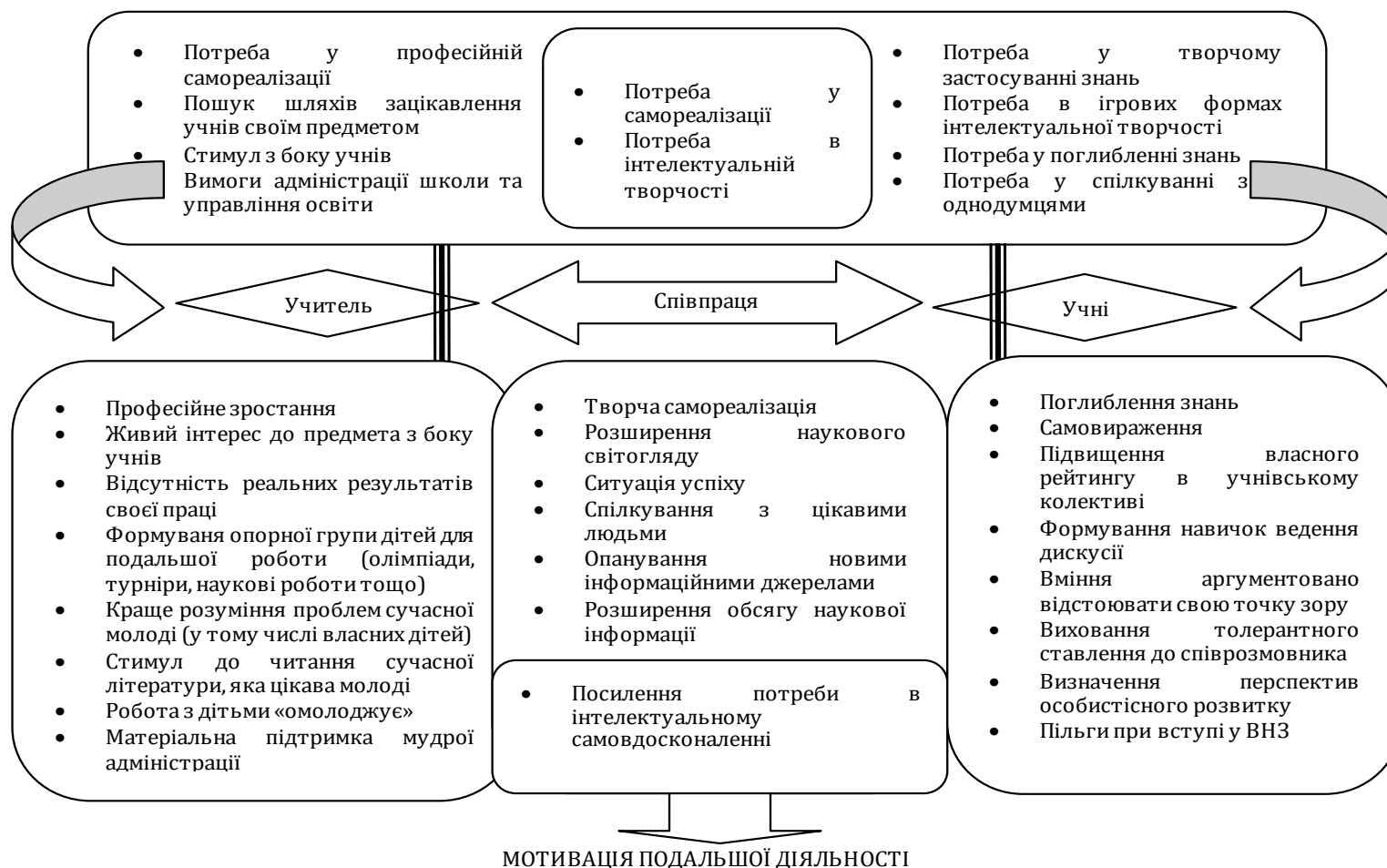

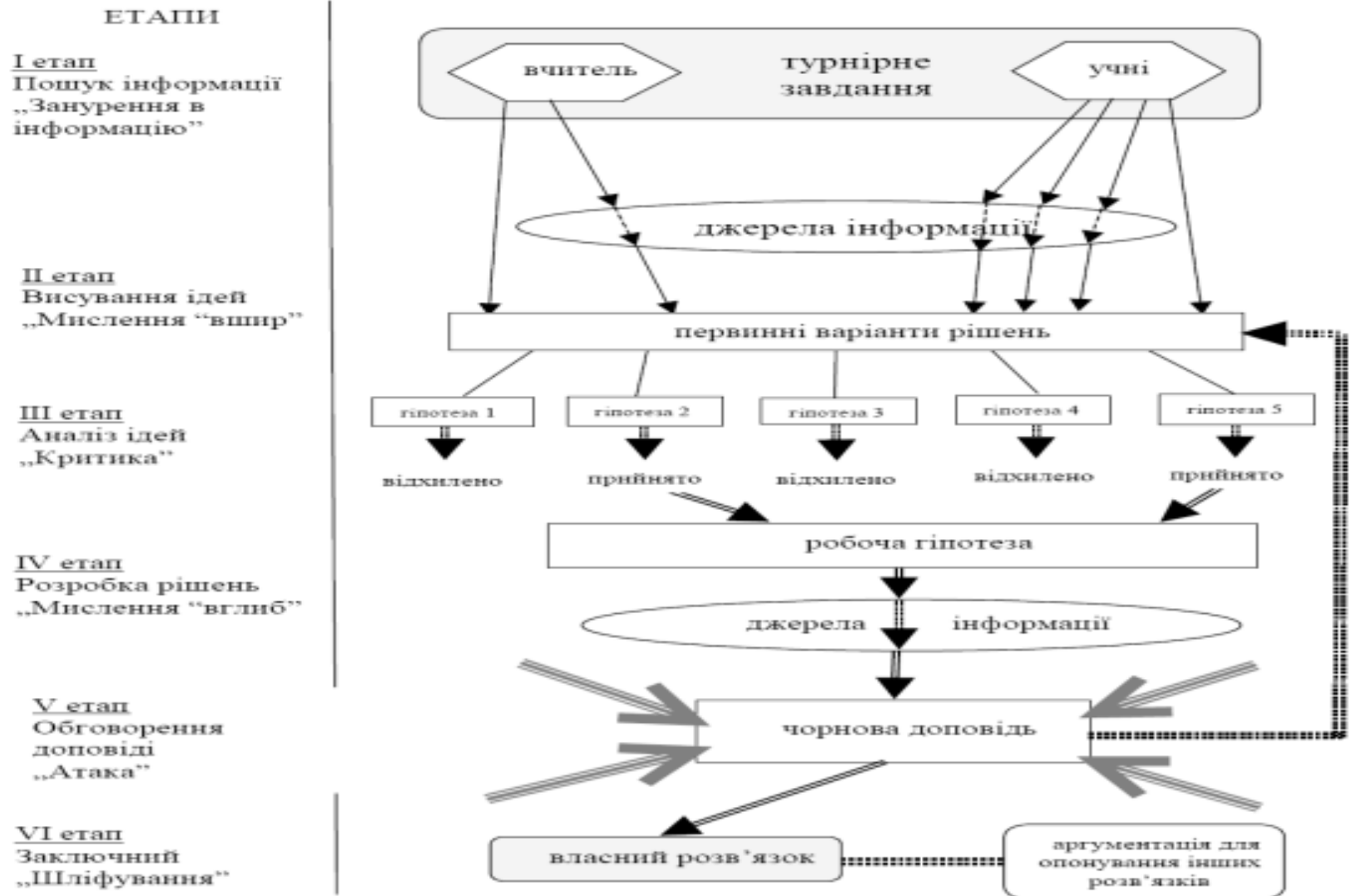
Рис. 1. Мотиви і результати співпраці вчителя та учнів при

У турнірній грі є місце тим, у кого може "страждати" письмова мова, але розвинене дивергентне мислення, комунікативні здібності і є потреба в колективній інтелектуальній праці.

До участі в турнірах учнів, очевидно, спонукають такі зовнішні та внутрішні чинники:

- **зацікавленість предметом, потреба у поглибленні знань, розширенні світогляду;**
- **потреба учнів у творчому застосуванні знань;**
- **потреба в ігрових формах інтелектуальної творчості, у веденні наукової дискусії;**
- **потреба у спілкуванні з однодумцями;**
- **самовираження, самоствердження в очах ровесників і вчителів;**
- **бажання співпрацювати з улюбленим вчителем.**

Рис. 2. Алгоритм роботи над турнірним завданням

Головні етапи алгоритму

1. Пошук інформації

«Занурення в інформацію»

2. Висування ідей

«Мислення вшир»

3. Аналіз ідей

«Критика»

Головні етапи алгоритму

4. Розробка рішень
«Мислення вглиб»

5. Обговорення доповіді
«Атака»

6. Заклучний
«Шліфування»

- Турнір – унікальна форма, що гармонійно поєднує інтелектуальні потреби учнів і учителя.
- **Перш за все, турнір – це гра.** Бажання грати є природним для дитини. Турнір – це **особлива рольова гра, що відбувається у формі наукової дискусії.** В процесі спільної роботи над завданнями проявляються індивідуальні схильності конкретних учнів. Таким чином, відповідно до індивідуальних можливостей учнів, відбувається розподіл ролей **Доповідача, Опонента та Рецензента.**
- Важливо, що уся команда в процесі підготовки стає "єдиним механізмом", де кожен учень відчуває іншого, знає його можливості.
- Турнір – це гра **за конкретними правилами, які команда повинна досконало знати і виконувати.**

- Дуже важливо налаштувати учнів на те, **що під час бою працює уся команда**. Кожен повинен включитися у роботу.
- Важливо почути і зафіксувати всі зауваження (як позитивні, так і негативні), швидко відшукати аргументи, які будуть використані як при опануванні та рецензуванні, так і в ході загальної полеміки. Максимально ефективно слід використати ті хвилини, що даються для підготовки опанування та рецензії.
- Тому відповідно до індивідуальних особливостей в команді повинні бути: **лідер**, який вміє мобілізувати команду та приймати стратегічні рішення;
- **мозковий центр** з глибокою теоретичною базою;
- **психологічний стабілізатор**;
- **упорядник ідей**;
- **група швидкого реагування**, що відшукує теоретичні помилки суперника, коректно і швидко формулює запитання.

ПРАВИЛА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТУРНІРУ ЮНИХ ГЕОГРАФІВ

(повністю будуть надані на сайті віртуального кабінету географії)

1. Загальні положення.

Всеукраїнський турнір юних географів (надалі Турнір) є командним змаганням з географії, який проводиться Міністерством освіти та науки України відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри та конкурси. Турнір – це змагання школярів у формі рольової гри, що сприяє набуттю умінь розв'язувати складні географічні проблеми, доповідати, формулювати твердження та захищати власну думку в наукових дискусіях.

2. Учасники Турніру.

2.1. У Турнірі можуть брати участь команди, які складаються з 3-5 учнів загальноосвітніх навчальних закладів України, команди, сформовані під керівництвом Малої академії наук, її регіональних відділень та інших дитячих установ. Особовий склад команди не може змінюватися протягом Турніру. Команду очолює капітан, який є її офіційним представником. Команда супроводжується одним або двома керівниками.

Команди мають вчасно оформити заявки на участь в Турнірі та забезпечити своє вчасне надходження оргвнесків.

2.2. Команди виступають в таких ролях: Доповідач (Д), Опонент (О), Рецензент (Р) та Спостерігач (С). Турнір проводиться за олімпійською системою у три етапи: чвертьфінал, півфінал та фінал.

До півфіналу потрапляють лише команди – переможці чвертьфіналів. Чвертьфінал складається з двох або більше змагань залежно від загального числа команд.

Якщо в змаганні беруть участь дві команди, то вони по чергово виступають в ролі Д та О. Якщо три – Д, О та Р.

Якщо чотири команди, то Д, О, Р, С. До фіналу потрапляють переможці півфіналів. Учасники команд, які виступають в зазначених ролях на змаганнях, отримують індивідуальний рейтинг за накопичувальною системою.

5.5. Ролі команд під час змагання

5.5.1. **Доповідач** викладає суть розв'язку завдання, акцентуючи увагу на основних географічних ідеях та висновках. При цьому бажано використання ілюстративних матеріалів (таблиць, графічних зображень, комп'ютерних презентацій тощо) для кращого представлення власного бачення суті проблеми, викладеної у запитанні. Доповідає один або два учасники команди. Виступ співдоповідача повинен займати не менше третини часу доповіді та не більше її половини.

5.5.2. **Опонент** (один учасник команди) критично аналізує доповідь, вказує на позитивні моменти виконання завдання та доповіді, але передусім на помилки та недоліки. Виступ Опонента не повинен зводитися до викладення власного варіанту розв'язку завдання.

5.5.3. **Рецензент** (один учасник команди) дає загальну оцінку виступу Доповідача, об'єктивності виступу Опонента, суттєвості запитань і відповідей та коректності поведінки Доповідача та Опонента в ході дискусії.

Рецензування не повинно дублювати опонування, Рецензент дає оцінку виступу Доповідача у випадку, якщо вона не співпадає з оцінкою Опонента, або якщо Опонент не помітив неточностей та суттєвих недоліків у доповіді.

5.5.4. **Спостерігач** може брати участь лише у загальній дискусії команд.

Рекомендована література:

1. Турнір як гра / Гребенюк Ю. В., Зарицький О. М. — Х.: Вид. група «Основа», 2010.

2. Кремінський Б.Г. Організація та проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів. — Х.: Видавнича група «Основа», 2006.

3. Панкіна В.Є. Рекомендації щодо підготовки учнів до географічних турнірів

